SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 24. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 7, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 7-го ЛЮТОГО 1990 Ч. 24. РІК XCVII

ВАСИЛЯ СТУСА ПОСМЕРТНО ПРИЙНЯЛИ ДО СПУ

Київ. — Газета „Літературна Україна" з 25-го січня повідомила, що на днях Президія правління Спілки Письменників України відкритим голосуванням одностайно прийняла Василя Стуса до СПУ.

В. Стус

В Совєтському Союзі це стало давно нормою: інакшедумаючих талантів катують під час життя і визнають лише після смерти. Не змінила цього й перебудова.

Цього року 8-го січня В. Стусові було б 52 роки, але жорстокі катування в уральському таборі смерти обірвали його життя у ніч з 3-го на 4-те вересня 1985 року.

Тлінні останки В.Стуса перепоховані в Києві, а на книжкових полицях скоро з'являться збірки його поезій, котрі вже готуються до видання. Серія віршів В. Стуса буде опублікована в наступному числі „Літературної України".

ОБГОВОРЮВАЛИ ШЛЯХИ ДО НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ

Юрмала, Латвія (ЗП УНП). — В суботу і неділю, 27-го і 28-го січня в місті Юрмала, Латвія, пройшла теоретична конференція на тему „Проблеми державної незалежности України і шляхи її досягнення". Організатором і ініціятором конференції був Український Молодіжний Клюб Латвії з участю Української Національної Партії. Спонзорами були: Народний Фронт Латвії, член Української Національної Партії Володимир Максимович і члени Українського Молодіжного Клюбу Латвії В. Струтинський, І. Маркевич, Н. Скудра.

Учасники конференції заслухали реферати з питань історії української державности, політичної ситуації в Україні і політичних перспектив руху за національну незалежність.

Була прийнята резолюція в якій констатовано колоніяльне становище України і визнано за необхідне утворити міжпартійну комісію і скликати конференцію для розроблення концепції незалежної української держави.

Але основним досягненням конференції є те, що вдалося домогтися порозуміння між членами різних політичних угрупувань. Учасниками і промовцями були члени Української Національної Партії, Української Народно-Демократичної Ліги, Української Гельсінкської Спілки, Народного Руху України за Перебудову, Товариства „Леви", представники українських землятств Латвії, Литви, Естонії, Москви і Сибіру.

У неділю, 28-го січня, тут пройшло пленарне засідання Ради Української Національної Партії.

Порядок денний засідання складався з двох точок: приймання в члени УНП нових осіб — мешканців Дніпропетровського, де ще не утворена обласна організація УНП; другим питанням було скликання надзвичайного Збору УНП з метою поширення керівної структури УНП в зв'язку зі зростанням числа членів партії, а також з метою внесення поправок в статут партії, щоб не застосовувати пробний термін для осіб, які були репресовані за патріотичну діяльність.

ДОПОВІДЬ В. ТКАЧ

Ню Йорк. — 64-ий Відділ СУА влаштовує доповідь режисера Вірляни Ткач на тему театру Леся Курбаса і її нові постановки поезій Т. Шевченка, П. Тичини та інших. Доповідь відбудеться в неділю, 11-го лютого, о год. 2-ій по полудні в домівці СУА, 108 Друга аве.

В УКРАЇНІ ПОБИЛИ ТРЬОХ АКТИВІСТІВ УКЦЕРКВИ

Рим. — Українське Пресове Бюро в Римі, керівником якого, як відомо, є Соня Глутковська, інформує, що до Риму наспіла вістка про побиття трьох католицьких активістів — о. Петра Зеленюка, Івана Геля і Олександра Курася — групою хуліганів у числі від 70 до 100 осіб, які назвали себе вірними Російської Православної Церкви, але не можна виключати, що група була підібрана органами КГБ для розправи з активістами.

Випадок трапився у селі Старява, Мостиського району. На підставі телефонічної розмови з І. Гелем справа виглядала менш-більш так: І. Гель поїхав до згаданої місцевости (села), щоб взяти участь у мітинґу, скликаному вірними Української Католицької і Російської Православної Церков. Церква досі функціонувала, як парафія РПЦ. Завданням зборів було поправити стан напруження між вірними обидвох віровизнань, які наступили у висліді перемін в Україні. Отець П. Зеленюк поїхав в товаристві І. Геля, щоб висповідати і запричащати смертельно хворого громадянина греко-католицького обряду. Він зовсім не плянував брати участи в мітинґу, а О. Курась їхав туди в характері водія автомобіля.

Після приїзду в околицю церкви трійку приїжджих обступила велика товпа, які відразу почали викрикувати в їхню сторону образливі слова і кидати камінням в автомобіль. Курась, щоб не допустити до знищення автомобіля, намагався покинути прицерковне подвір'я, але йому заступили дорогу два автомобілі. Товпа витягнула з автомобіля І. Геля, о. П. Зеленюка і водія О. Курася і почала бити. Хтось вдарив твердим предметом о. Зенелюка по голові і він стратив притомність. Розлючена товпа „вірних", або кагебівських вбивців, взяла о.Зеленюка за руки і за ноги і намагалися вкинути його у придорожню баюру.

І. Гель назвав товпу „хуліганами". Усі троє поважно побиті і тепер стараються, при допоможі лікарів, прийти до здоров'я.

„На протязі усіх років мого ув'язнення і концтабірного життя, — заявив Гель, — я ніколи не був свідком такого брутально-звірячого виступу товпи". І. Гель, як відомо, відбув 19 років в концтаборі, переважно за його оборону Української Католицької Церкви і її леґалізацію.

Блаженніший Патріярх і Кардинал Мирослав Іван Любачівський, голова УКЦеркви, довідавшись про прикрий випадок, запротестував і склав співчуття потурбованим. Він заявив: „Я буду молитися за І. Геля, о. П. Зеленюка і О. Курася. Закликаю також вірних УКЦеркви у всьому світі молитися за скоре виздоровлення згаданих осіб. Також моліться за те, щоб провокатори, не змогли осягнути своєї цілі. Відповідаймо християнською любов'ю тим, які проповідують насильство проти нас... Ми будемо мирним способом домагатися належних нашій Церкві прав, згідно із совєтською конституцією. До моїх вірних в Україні я кличу: стійте твердо на своїх позиціях і покажіть світові, що ми є нарід, який живе згідно з вченням науки Христа".

Міжнародний богословський журнал плянує українське видання

Торонто („Св. Софія"). — Міжнародний богословський журнал „Комуніо", який виходить 12-ма мовами, плянує розпочати українське видання.

Завдяки старанням Релігійного Т-ва „Св. Софія" в Канаді відбулася зустріч у вівторок, 23-го січня, щоби обговорити цей проєкт. Участь в зустрічі взяли: професор Торонтонського університету митрофорний протоієрей Петро Б. Т. Біланюк, редактор північноамериканського „Комуніо" проф. Д. Шиндлер, члени редколеґії проф. Шмиц і Ланґен, екзекутивний директор „Св. Софії" в Канаді,о. М. Татарин, директор Оттавського Богословського Інституту о. Андрій Чировський, молодий докторант о. Петро Ґаладзе, член дирекції „Св. Софії" о. Т. Дусановський та зацікавлені молоді українські богослови. Ціллю зустрічі було обговорення можливости

(Закінчення на стор. 3)

Я. ІСАЄВИЧ В КЛІВЛЕНДІ

Клівленд, (ФКУ). — Відомий український історик та містоголова відновленого НТШ у Львові проф. Ярослав Ісаєвич зі Львова виступить тут в неділю, 11-го лютого. Його виступ в Клівленді влаштовують Комітет Фонду Катедр Українознавства і Українські Злучені Організації. Виступ гостя зі Львова відбудеться в 4-ій год. по полудні, в залі ім. А. Шептицького 5720 Стейт Рд., Парма, Огайо. Тема доповіді: „Відновлення НТШ у Львові".

ВШАНУЮТЬ ПАТРІЯРХА

Ню Гейвен, Конн. (М. Троян). — Відділ Українського Патріярхального Товариства в Ню Гейвені плянує відзначити день народження св. п. Патріярха Йосифа в неділю, 25-го лютого перед полуднем, о год. 11:30 Сходини відбудуться після Служби Божої, яка буде відправлена о год. 10:15 в його наміренні парохом о. Романом Ґолембою. Головним доповідачем буде ред. Василь Пасічняк, а опісля буде коротка мистецька програма.

Перебудова ще не дійшла до київських митників

Джерзі Ситі, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Проф. Роман Воронка саме повернувся із відвідин України, де перебував на запрошення Спілки Письменників України та з доручення Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля на ЗСА, в якому він працює як заступник голови. Він відразу заходить до нашої редакції, щоб розповісти свої ще дуже свіжі та цікаві переживання, перше з яких зустріло його таки при привітанні.

Д-р Р. Воронка

Проф. Р. Воронка з дружиною Зіркою прилетіли літаком з Парижу до Києва у самий Свят-Вечір, 6-го січня, з радістю вичікуючи це святкування у друзів в Києві. І справді їх чекали на Бориспільському летовищі ціла група знайомих, а передусім представники Спілки Письменників України і Товариства Української Мови ім. Шевченка, які приїхали туди тягаровим автом, щоб відразу мати можливість заладувати чотири компютори, що привезли зі собою гості, як дарунок для цих двох товариств. На ввіз цих компюторів проф. Р. Воронка мав окремий письмовий дозвіл, що його вистарав амбасадор УССР до ООН Геннадій Удовенко у Вашінгтоні, де консулем УССР працює Ігор Дяченко. Але при перевірці документів виявилося, що цей дозвіл не вистачав митникам у Києві та компюторів не хотіли видати, правдоподібно побоюючись, що на твердих дисках записано якийсь „небезпечний текст". Разом із скриньками з компюторами, розповідає проф. Р. Воронка, затримано також пакунок з книжками, в якому, між іншим, було 20 примірників числа „Сучасність" з грудня 1989 року з інформаціями про НРУП. 20 примірників поезій Емми Андієвської „Каварня", святкова збірка поезій Гординського та інші історичні та літературні твори.

Чотири з половиною години просиділи приїжджі в митному уряді і щойно після 11-ої години вечора без успіху та ще без особистих речей, що десь пропали в дорозі, вони добилися додому І.Драча, де їх чекали з традиційною святою вечерою родини Драчів і Павличків.

Два дні пізніше митники повідомили гостей із ЗСА, що можна відібрати затримані компютори. По дорогоцінний баґаж виїхали лімузиною Дмитро Павличко, голова Товариства Української Мови, та Іван Драч, голова Спілки Письменників України на київську область та голова НРУП

(Закінчення на стор. 3)

Комуністична партія Юґославії має також свої клопоти

Београд, Юґославія. — Пресові аґентства і кореспонденти інформують з Београду і Любляни, що Юґославія має також свої клопоти в середині Комуністичної партії,які ледве чи зможе розв'язати центральний уряд, а зглядно Центральний Комітет Крайової комуністичної федерації, який керував державою від 1945 року.

Великого удару для єдности комуністів в Юґославії завдала Словенія, яка порвала усі зв'язки з крайовим об'єднанням комуністів і наказала своїм парляментаристам покинути крайовий з'їзд Ліґи комуністів Юґославії, особливо після того, як сербські делеґати, які все домінували в ЦК Компартії, відмовились від всяких демократичних змін Керівник комуністів Словенії Кіріл Рібічіч заявив, що Комуністична партія в республіці змінить назву і діятиме за власною програмою. „Це однак не означає, що ми проповідуватимемо відділення Словенії від юґославської федерації, а навпаки, наша республіка шукатиме співзвучних сил для творення держави на конфедеративних принципах".

На пленарному позачерговому засіданні словенська комуністична партія внесла чимало змін до своєї програми, зажадала від центрального уряду звільнити усіх політичних в'язнів і опублікувала заклик до інших республіканських компартій піти її слідами, створюючи у себе умови для плюралістичної політичної системи. У себе Словенія заповіла „вільні" вибори з участю також інших політичних партій. Такі вибори відбудуться там вже в квітні.

Очевидно, зміни в Словенії викликали сильну реакцію сербської вітки Комуністичної партії, які називають словінців „зрадниками ідеї комунізму", „схизматиками", „запроданцями капіталізму" тощо. „Ми не хочемо втримувати в себе давньої диктаторської системи, якої притримується Федерація юґославських комуністів і не хочемо нести відповідальности перед народом за дотеперішні злодіяння Центрального Комітету Компартії. Навпаки, ми будемо шукати співпраці з демократичними силами в Юґославії, які зацікавлені у будові держави спертої на принципи свободи і толерантности до всіх громадян, без огляду на їхні політичні переконання", — заявив один із провідних членів керівництва словенської Компартії Петар Бекас.

Від тепер словенська Комуністична партія називатиметься Демократичною партією віднови з програмою подібною до західньоевропейських соціял-демократичних партій. Керівники республіки думають, що Словенія має усі вигляди бути прийнятою до Европейської спільноти, — заявив Мілян Куцан, який був назначений кандидатом на президента республіки.

Політичні аналітики думають, що в Юґославії розпочався процес децентралізації і поодинокі республіки йтимуть в напрямі творення власних державних структур на базі конфедерації.

В МОСКВІ РОЗПОЧАЛИСЯ ДЕБАТИ НАД ПРОПОЗИЦІЄЮ ҐОРБАЧОВА

Москва. — Пресові агентства і кореспонденти інформують з Москви,що у вівторок, 6-го лютого, там розпочались інтенсивні дебати над пропозицією генерального секретаря ЦК КПСС і президента СССР Міхаїла Ґорбачова, яку він висунув на пленарній сесії ЦК КПСС у понеділок, 5-го лютого.

Загально передбачають, що на цьому форумі відбудеться запекла боротьба між прихильниками М. Ґорбачова і консервативним крилом в Компартії, яке репрезентує Єгор Лігачов, але совєтські і західні політичні аналітики та спостерігачі думають, що в кінці пропозиція Ґорбачова про багатопартійну систему в СССР і позбавлення привілеґій для Комуністичної партії перейде, хоч не треба виключати наростання непорозумінь між прихильниками перебудови і консерватистами, які вважають,що тільки повернення до ранішої дисципліни в Компартії може привернути її авторитет в народі. Поінформовані особи в Москві кажуть однак, що тільки в одному 1989 р. партія загубила майже півмільйона членів і цей процес занепаду триватиме далі, якщо в найближчому майбутньому не наступлять драстичні зміни на краще в політичній й економічній ділянках.

Якщо б дійсно перемогли на пленумі консерватисти і не допустили до прийняття пропозицій М. Ґорбачова, ситуація в СССР під кожним оглядом, включно до можливостей революційних зривів, може погіршитись. Наприклад, Боріс Єльцин, прихильник далекойдучої політики перебудови й демократизації і противник консервативних впливів в Компартії погрозив, що він створить сильну соціял-демократичну опозицію і закликатиме до перемін знизу. Також більшість центральних і республіканських газет виступили з критикою Є. Лігачова і його варіянту комуністичної системи, кажучи, що часи насильства і тоталітарних систем, що їх репрезентували Йосиф Сталін та його послідовники давно минулися.

Дискусії у вівторок, 6-го лютого,носитимуть характер „двобою", — кажуть спостерігачі, — і на це вказують заяви поодиноких членів Центрального Комітету. Валентін К. Мєсяц, керівник Московської области заявив кореспондентам, що його товариші послали його до ЦК КПСС для того, щоб боронити престиж Комуністичної партії, а не навпаки, щоб цю партію розпускати, чи підривати її основи. З другої сторони прихильники М. Ґорбачова і невтральні (Єльцин і компанія) переконані, що тільки шляхом перемін, демократизації, допущення до багатопартійної системи, можна ще врятувати престиж Компартії, якщо взагалі можна, каже Єльцин, бо процес перебудови і демократизації дуже затягнувся. Прихильники твердої руки у Компартії бояться ривалізації з іншими політичними партіями, бояться конфронтації ідей, беручи до уваги майже цілковиту скомпромітованість і банкрутство марксистсько-комуністичної системи. Наявним доказом цього є розвиток подій в Литовській ССР, де Соціял-демократична партія, християнські демократи і так звані зелені, тільки що зареєструвались і вже починають становити загрозу для місцевої Комуністичної партії у виборах.

Очевидно, ліквідація шостого пункту конституції СССР і прийняття пропозиції про багатопартійну систему, не дає ще гарантії політичної свободи, — заявив кореспондентам Василій С.Шахновскі, який був коспонзором великої демонстрації у Москві з участю понад 200.000 учасників. Передбачаються однак великі зміни й пересунення на найвищому рівні, включно з можливістю уступлення М. Ґорбачова з посту генерального секретаря ЦК КПСС, щоб він мав більше часу присвятитись державним справам. Все це покищо тільки поголоски, але незабаром наступить, мабуть, тверда дійсність, — кажуть спостерігачі.

У СВІТІ

СІЛЬВУ БРУЦАН, ВИЗНАЧНИЙ діяч румунської революції, який останніми тижнями став головним прицілом сил опозиції, зрезиґнував у неділю, 4-го лютого з провідництва в Раді національного спасіння. Резиґнація цього 73-літнього комуністичного ветерана, колишнього дипломата та політичнго науковця вказує на те, що Рада національного спасіння все ще шукає політичного збалянсування, зокрема після різнородних подій в минулому тижні. Опозиційні групи твердили, що саме С. Буцан є стратегом політики РНС, зокрема коли йдеться про співпрацю з опозицією. Одначе у своїй заяві на сторінках офіційної преси С. Бруцан сказав, що уступає тому, бо уважає, що своє завдання сповнив, помагаючи у привернені стабільности в країні та направляючи Румунію на шлях до виборів заплянованих на 20-го травня.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ албанської Комуністичної партії заплянував ввести зміни, як частину свого обережного потягнення від своєї виключної контролі над суспільством. На своєму засіланні 22-го та 23-го січня ЦК підтвердив абсолютну владу Комуністичної партії, але погодився на те, щоби дати державним підприємствам більше авторитету, дозволити двом кандидатам змагатися за деякі пости та давати зарплати на базі кількости та якости виготовлених продуктів.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР південноафриканської Комуністичної партії, заявив, що зміни проголошені президентом Південної Африки Ф.В. де Клерком минулого тижня, причинилися до оживлення політичного стану в цій країні. Він також підкреслив й те, що коли уряд не піде на дальші вимоги опозиції, то ситуація політичної нестійкости може значно погіршитися. Ці свої завваги Джо Слово зробив перед кореспондентами засобів масової інформації у Стокгольмі, столиці Швеції де з'їхалися провідники Африканського національного конгресу, щоби узгіднити, як реагувати на проголошені зміни. Серед проголошених президентом де Клерком змін є леґалізація Африканського національного конгресу, найбільшої організації в цій країні, що виступає проти правління білою меншістю, як також леґалізацію Комуністичної партії. Одначе він твердить, що президент і уряд Південної Африки мусять зробити ще більші кроки в напрямку демократизації, щоби не змусити чорне населення до таких масових протестів і демонстрацій, як в країнах Східньої Европи.

ДЕЛЕҐАТ КУБИ ДО Організації Об'єднаних Націй, Рікардо Аляркон де Квесада, перебрав президентуру Ради безпеки з днем 1-го лютого, вперше від 1957 року Генеральна асамблея ООН осінню минулого року обрала кубинського делеґата до Ради Безпеки на дворічний термін, що почався від 1-го січня, також вперше Куба отримала місце в цій раді, яка складається з 15-ти націй. Президентство Ради Безпеки міняється кожного місяця в поазбучному порядку країн членів.

У БРАЗИЛІЙСЬКОМУ МІСТІ Ріо де Жанейро розпочато відновлення знаної по цілому світі статуї Христа Спасителя, що височить над містом і впродовж років потерпіла ушкодження від різнородних природних елементів. Речниця Міської управи заявила, що відновлення розпочато вже минулого тижня над цією статуєю, що має 125 стіп висоти. Згідно з її заявою, те відновлення коштуватиме коло двох міл. дол. і повиннобути закінчене до жовтня, якраз в час відзначування 59-их роковин її відкриття. Ця ж сама речниця міської управи Естелла Еллійот підкреслила, що ця статуя Христа Спасителя притягає сотні відвідувачів кожного дня.

В АМЕРИЦІ

УПРАВЛІННЯ РАДІОСТАНЦІЇ „Голос Америки" повідомило минулого тижня, що в зв'язку із зменшенням бюджету буде припинено шість із 43-ох радіопередач: на турецькій, грецькій, словенській, узбецькій та мові суахілі. 57 працівників цих відділів буде звільнено. „Сьогодні ми робимо те, що не змогли зробити за 30 років заглушування Совєтським Союзом. Це найтяжчий і найсумніший період в моєму професійному житті", — сказав директор радіостанції Ричард Карлсон, виступаючи в четвер, 1-го лютого, перед сотнями дикторів, редакторів та звукооператорів. Радіостанція „Голос Америки" підлягає Інформаційній агенції ЗСА та протягом кількох років намагалася вирішити проблему бюджетового дефіциту. Починаючи з 1987 року дирекція радіостанції звільнила понад 200 працівників, зачинила п'ять своїх бюр в Америці та за кордоном і скоротила сотні годин радіопередач різними мовами. „Припинення радіопередач мовою суахілі серйозно відіб'ється на 50-ти мільйонах африканців, які перестануть отримувати важливі інформації про події в світі. Такий самий вплив матиме це на кілька мільйонів узбеків, які живуть в Совєтському Союзі, Афганістані та Китаї. А Словенія сьогодні знаходиться в авангарді боротьби за політичні реформи в Юґославії та їй також буде дуже бракувати свіжих інформацій", — підкреслив Р. Карлсон.

ІЗ ЗАГАЛЬНОГО ЧИСЛА 31 міл. американців, які не мають медичного забезпечення, більше як половина — це працюючі громадяни та їх сім'ї. Дебати над охороною цих людей починають набирати великих розмірів. Три комісії в Конґресі та ряд стейтових комісій проєктують закони, які допомогли б людям отримати доступне медичне забезпечення. Демократи у Конґресі працюють над законопроєктом, який вимагатиме надання медичного забезпечення всім працівникам. Деякі критики забезпеченевої індустрії закликають до створення загальнокрайових стандартів. В особливо скрутній ситуації знаходяться працівники малих бизнесів, цілого ряду небезпечних професій: шахтарі, бурильники, вантажники, фармери, робітники з азбестом, вибухівками; низькооплачуваних та сезонових робітників: в готелях, голфових клюбах, ресторанах, працівників культури і мистецтва, перукарів, працівників послуг, та багато інших. Навіть лікарі, дентисти, медсестри, хіропрактики та інші медичні працівники знаходяться на „чорній листі" в забезпеченевих компаніях та мають великі труднощі з отриманням медичного забезпечення. Екзекутиви забезпеченевих компаній пояснюють це явище цілим рядом різних причин, які базовані на їх поганому досвіді великих втрат, що спричиняють їм ці групи людей. „Забезпеченева індустрія сама себе повільно знищує", — говорить професор політекономіки з Принстонського університету Ув Райнгарт. „Я розумію потреби забезпеченевого бизнесу, але хотів би, щоб вони вийшли з гри. Вони мають жахливу репутацію".

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347 UNAW, (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Зворот до демократії у Південній Африці

Революція проти комунізму в Европі і заколот у самому СССР відвернули увагу загалу американських громадян, — у тому числі і нас, українців — від інших подій у широкому світі. На Близькому Сході продовжується хронічна ворожнеча між Ізраїлем і арабським світом із щораз дальшими людськими жертвами. На терені колись розкішного Ливану, до якого напливали туристи, трохи притихла громадянська війна між християнами і мусулманами із активним втручанням туди Сирії та злочинних фанатиків, які все ще в'язнять яких десяток насильно схоплених „закладників", тепер настала там стрілянина посеред християн. У Камбоджі, одній із трьох країн колишнього Індокитаю, спершу тероризували народ в'єтнамські комуністи, згодом червоний Китай і все ще нема там спокою. У Філіппінах комуністичні партизани шарпають державне військо. Не згадуючи вже про суходільний Китай, який все ще зберігає вірність марксизмові, але — відчувши болюче міжнародну ізоляцію після минулорічної масакри демонстрантів у Пекіні — робить маленькі і покищо незначні поступки демократії. Є у світі чимало потенціяльних бочок пороху, загрозливих для світового миру, — є вони й у західній гемісфері — Куба і Нікараґуа.

Але під кінець минулого тижня сталася у Південній Африці подія, яку передавала всі засоби масової інформації у всьому світі. Республіка Південної Африки — це велика країна на 472,000 кв. милях із понад 35-мільйоновим населенням. Історія цієї країни сягає часів, коли там правили автохтони джунглі, напівдикі готентоти. Географічне положення з південним Рогом Доброї Надії спряло мореплавбі з Атлантику на Індійський океан, — поки збудовано Суезький канал. Великі природні багатства, особливо діяманти, золото, залізо, манґан — приманювали европейських колоністів. Масово поселились там у XVII сторіччі голляндці, які з часом стали південноафриканськими патріотами, і нащадки яких вважають себе автохтонами. Але тих білих поселенців є тільки одна третина у відношенні до чорних. Білі мають найбільш урожайну землю, вони є власниками фабрик та інших варстатів. Між поселенцями є також індійці та китайці. З початком XIX сторіччя Великобританія збройно окупувала Ріг Доброї Надії і перетворила країну в свою колонію. Прийшла війна між білими поселенцями — „бурами" — і Великобританією, яка виграла та проголосила Південну Африку частиною Коммонвелту. У 1961 році відбувся плебісцит, у висліді якого Південна Африка відірвалася від усякого зв'язку з Великобританією і виступила з Коммонвелту. У виборах 1948 року виграла націоналістична партія, яка перевела зміну конституції та офіційно завела систему расового відокремлення т.зв. апартаїду. Під впливом чорних в Америці та французькому Марокко й Альжирі — почали бунтуватися чорні у Південній Африці. Одностайний білий уряд виарештував актив чорних, поставив поза законом Африканський національний конґрес і риґористично трималися розподілу білих і чорних — окремі церкви, окремі школи, окремі мешкальні дільниці, окрема комунікаційна система, ані сліду чорних у державному апараті. Так діялося понад 30 літ. Наче символом цієї расової системи став призидент країни Пітер Бота, який урядував рівно 20 літ, тримаючи залізною рукою здалека чорних від білих. Літом минулого року прийшла зміна уряду, головно під натиском від зовнішнього світу. Південна Африка опинилася в політичній ізоляції із господарськими санкціями від Америка. Рада Безпеки ООН кількакратно натаврувала систему. Моральним полученком було признання нагороди Нобеля чорному архиєпископові Туту, як борцеві за свободу. Новий президент (він же прем'єр як в ЗСА) Ф.В.де Клерк почав злагіднювати систему расового поділу. У минулу суботу, 3-го лютого він проголосив у парламенті леґалізацію Африканського національного конґресу та заповів звільнення в найблищих днях з в'язниці його засновника і голову, — 71-літнього Нелсона Манделу, ув'язненого тому 28 літ. Президент Клерк заявив, що „настав час на переговори" з лідерами чорних. Ці переговори закінчать еру апартаїду і, мабуть, допустять чорних до коаліційного уряду. Президент Буш заявив, що запросить Манделу і президента Клерка до Вашинґтону, на наради окремо з кожним із них.

Не йшлося там про комунізм. Але демократія визнає рівність і толеранцію у співжитті рас, національних груп і віровизнання. Демократія і апартеїд — взаємосуперечні системи. У Південній Африці панувала диктатура однієї раси й однієї білої партії. Тому зміна, яка там приходить — хоч це тільки її початок — це перемога не так чорних, як ідеї і системи демократії.

Богдан Горинь
(УЦІС)

ЛАНЦЮГ ЗЛОЧИНІВ

II

Коли ставимо питання про сьогоднішний день, то хочемо знати, як стоїть справа із притягненням до відповідальности винних у кривавому побоїщі людей 1-го жовтня у Львові, як проводиться розслідування в цій справі. Із повідомлень через телебачення і обласні газети стало відомо, що обласна прокуратура взяла під захист справжніх винуватців побоїща. Після двохмісячного розслідування прокуратура прийшла до висновку абсурдного, що міліція мала право застосувати „засоби активної оборони", які на міліцейській мові мають назву „ПР-73", тобто „палка резиновая" довжиною 73 сантиметри. Дехто жартома твердить, що совєтська ПР-73 на 10 см довша у порівнянні із европейським стандартом. Наших керівників не приваблюють міжнародні норми і стандарти, їх постійно тягне до відхилення, якщо не в одну, то в іншу сторону.

Деякий час прокуратура области була в ситуації, коли не знала, як себе повести. Як членові громадської комісії по розслідуванні подій 1-го жовтня у Львові, мені доводилося кілька разів зустрічатись із працівниками прокуратури, в тому числі із прокурором Львівської Области Івосімовим. Під час розмов склалось враження, що обласна прокуратура близька до об'єктивного розслідування драматичних подій, що прислухалась до висновків громадської і депутатської комісій, що має намір покарати винних.

Але то були помилкові враження. Прокуратура зробила інший, протилежний висновок. Це стало можливим тільки тому, що винуватці побоїща мирних людей — в першу чергу начальник Львівського Обласного УВС генерал-майор Попов і безпосередньо підлеглі йому заступники, начальники міських і районних відділів міліції, начальник загону міліції особливого призначення відчули підтримку з боку Міністерства внутрішніх справ республіки і Союзу, з боку прокуратури республіки і Союзу, які кинулися на захист честі міліцейського мундира. Можливо ця підтримка ще не відіграла б кардинального значення, якщо б раптом правопорушники не дістали несподівано вагому підтримку з боку самого Міхаїла Ґорбачова. Коли на Всесоюзному форумі студентів у Москві запитали Міхаїла Ґорбачова, як він дивиться на жорстокість, проявлену ЗМОПами, то він не осудив їхньої жорстокости, не сказав, що їх слід розформувати, а заявив, що ці хлопці роблять добру справу, що їм буває тяжко, що вони комсомольці і що їх підтримує народ. Вважаю, що саме відгук про ЗМОП Ґорбачова спонукав прокуратуру зробити необ'єктивний і нелогічний висновок, що міліція мала право застосувати силу. Хто ці гарні хлопці, які роблять добру справу за словами Ґорбачова, стало відомо громадській комісії, коли до неї звернувся член ЗМОПу, якого мучила совість і який вирішив висповідатись у своєму інтерв'ю. З цього інтерв'ю довідуємось, що самі змопівці осуджують криваве побоїще 1-го жовтня у Львові, а також дану характеристику тих, кого Ґорбачов називає „гарними хлопцями". „Величезна кількість потерпілих, — читаємо в інтерв'ю — пояснюється тим, що в загоні зібрані люди морально деградовані і проявлення жорстокости для них є нормальним станом. Але навіть ті, яких можна назвати „порядними", потрапили в шок і отримали „звіринний істинкт". Величезну ролю у цьому відіграло і проявлення особистого прикладу офіцерів. Також під час подій і серед ЗМОПу і шостої роти не було порядку і дисципліни. Були випадки, коли били своїх. Так був побитий міліціонер із навчального центру. Навіть смішно признатись, що серед ЗМОПу були випадки, коли діставали один від одного, бо була суцільна темрява. Безперервні збори, тривоги, виїзди перетворюють людину в тупе створіння". Громадська комісія по розслідуванні подій 1-го жовтня у Львові зробила все можливе, щоб розповідь змопівця стала широко відома громадськості не тільки України, але і світовій громадськості, міжнародним правозахисним організаціям.

В останній час партапарат почав рахуватися із УГС, дозволив провести мітинг, присвячений міжнародному дні прав людини. Після виборів відбудеться з'їзд УГС, на якому буде прийнята нова програма. Можна з певністю заявити, що у наявних зрушеннях у політичному житті республіки безсумнівна частка праці УГС. Але було би неправильно протиставляти одну організацію іншій, як це іноді робиться. У великому процесі демократизації, коли відбувається відродження української свідомости, ми повинні консолідувати сили. Бо якщо нас будуть ділити на частини, то це наче з однієї руки виривати кожен палець, поки кулак не втратить сили. Ми повинні усвідомлювати, що важливу працю, можливо в іншій формі, проводить не тільки УГС, але й інші організації, такі як Товариство української мови ім. Шевченка, Товариство „Лева", „Меморіял", об'єднання „Рух", в якому беруть участь різні сили, знаходячи можливість для виявлення своїх позицій. У Русі беруть участь люди чіткої політичної орієнтації, відомі діячі УГС Левко Лук'яненко, Михайло Горинь, Вячеслав Чорновіл та інші. Є в Русі і більш поміркованi, як Іван Драч, Дмитро

(Закінчення на стор. 3)

Дарія Гординська-Каранович

Важлива праця про українську музику

Під кінець 1989 року появилася у бібліотеці „Прологу" і „Сучасности" книжка спогадів Василя Витвицького: „Музичними шляхами" за редакцією Івана Кошелівця. Обкладинку книжки виготовила Марійка Голіната.

Читаючи цю книжку, мимоволі нагадується вислів Плютарха: „Мудрий історик здібний застосувати все до сучасного. Часто підкреслюючи частку, він зберігає цілість і, звертаючи увагу на меншу справу, увидатнює велику".

Василь Витвицький має хист ученого музикознавця і літератора. Книжка його написана в жанрі літературної публіцистики. Розділи читаються як новелі, а одночасно маємо точні факти і підложжя, на якому творилася українська музика в Галичині і на еміґрації.

Самі назви розділів звучать, як назви новель: „Вчителі, вчителі", „Коломия", „Краків", „Перемишль", „Музичний Львів", „Львів радянський", „У Генеральній Губернії", „Відень", „від Дорнбірну до Діллінґену", „Місто моторів", „Музична столиця", „Силюети", „Зміна", „У лісі".

І вся ця мистецька розповідь лине без відриву від серйозної наукової основи. Розповідь починається зі села Витвиця в Івано-Франківській області і поетично котиться усіма окупаціями аж до приїзду автора до Америки. І це політичне тло разом з особистими переживаннями, пов'язане українською музикою, творить одне річище, в якому всі дії в'яжуться взаємно.

Василь Витвицький, музикознавець, композитор, публіцист і музичний критик, співпрацював зі Станиславом Людкевичем, Василем Барвінським, Нестором Нижанківським, Романом Савицьким, Борисом Кудриком та іншими чільними музиками Галичини.

Характеристика В. Витвицького цих осіб є підкреслена їх власними висловами і подана так, начебто ми їх сьогодні бачимо. Опісля автор подає силюети наших музиків, і музикознавців у новому світі, між ними Зіновія Лиська, Романа Придаткевича, Антона Рудницького, Романа Савицького і Тараса Губицького. Це матеріял готовий до майбутньої енциклопедії української музики.

Книжка закінчується характеристикою молодих музиків, які приходять на зміну в Америці й Канаді і в яких перетоплюються три течії, три традиції: українська, західньоевропейська і американсько-канадська.

Блискучий змисл обсервації, вражливість на деталі, на відмінність культури, людей, звичаїв і політичних систем, а теж уміння проникливих узагальнень, спостереження в льокальних явищах того, що позачасове й універсальне — це головні прикмети цієї фахово написаної книжки.

Хай ця книжка стане поштовхом до більш наполегливого і жвавішого обміну думками про українську музику на сторінках преси.

Володимир Яців

НОВІ СВІТОВІ НАСТРОЇ СТРАШАТЬ МОСКВУ

I

Однією із дивних газетних заміток, що стосувалася до кривавої революції в Румунії, була передана порада Міхаїлові Ґорбачову, в якій говориться про це, що ЗСА не буде мати нічого проти, якщо Совєтський Союз вишле свої війська до Румунії для наведення порядку в цій „соціялістичній" країні. Таку пораду кажуть політичні знавці Совєтського Союзу Ґорбачов відкинув і далі продовжує свою політику невтручання в справи суспільно-політичні Східньої Европи. Треба ствердити, що ці політичні напрямні Ґорбачова у великій мірі допомогли східньоевропейським країнам, у відповідно-короткому часі в переведенні змін у соціялістичній системі московського зразка на суспільно-політичному і господарському відтинках.

Ця кривава революція, більше, як інші з мирних революцій, які поширились у Східній Европі, відстрашаюючо впливає на Москву. Вона прийшла в той час, коли національне відродження проявляється на всіх відтинках соціяльного і суспільно-політичного життя, у республіках Совєтського Союзу. Такі суспільно-політичні рухи становлять велику небезпеку не тільки для Ґорбачова, і його плянів перебудови, але також для імперії, яка хилиться до упадку.

Зміни у світі, які бачив диктатор Румунії, і який пробував зліквідувати народну революцію у своїй країні, сильно вдаряють по внутрішній політиці Москви. Тому тяжко буде совєтській владі розв'язати військовими акціями проблеми, які стосуються до незалежности окремих республік, які є членами Союзу Совєтських Соціялістичних Республік. Клопітлива ситуація совєтських лідерів є драматизована подіями, які відбуваються в союзних республіках СССР, навіть тоді, коли йде кровопролиття на вулицях Букарешту, чи інших міст Румунії.

В останньому тижні 1989 року литовська Компартія рішила вийти із совєтської і стати самостійною і незалежною Компартією. Це було останнє з потягнень, підняте балтійською республікою до сецесії, яка була анексована Москвою під час Другої світової війни. Ґорбачова відповідь на таке потягнення литовської Компартії була скора й емоційна. Він сказав, що намагання одержання незалежности через сецесію, буде причиною до розпаду Союзу Радянських Соціялістичних Республік, як також кінець перебудові, і що такі потягнення поодиноких республік, будуть вимагати акції для охорони федеративної держави. При тому він підкреслив, що в таких випадках не повинно бути жодних сумнівів, коли мова про інтенції або про спроможність федеративного Центрального Уряду.

Однак перебуваючи у Вільнюсі Ґорбачов старався через три дні переконати місцевих комуністів, щоб вони не відходили від совєтської Компартії. Він є свідомий цього, що якщо йому не пощастить полагодити проблеми, які розвинулись на Литві, на відтинках господарському і суспільно-політичному, то інші союзні республіки будуть прямувати цією самою дорогою до відокремлення не тільки від совєтської Компартії, але також від Союзу Совєтських Соціялістичних Республік.

Треба ствердити, що не зважаючи на старання Ґорбачова і його прихильників, на зустрічах з членами литовської Компартії і народом, не вдалось переконати членів Компартії в справі, яка відносилась до рішення виходу із союзної совєтської Компартії, яке запало 20-го грудня минулого року. Литовська Компартія не тільки не відкликала своє рішення, але вибрала свого лідера Альґірдаса Бразавскаса президентом цієї республіки 15-го січня цього року. У зв'язку з такими потягненнями на відтинку політичному на Литві, як також в інших республіках Совєтського Союзу, речники СССР звертались до Заходу, і до ЗСА, щоб вони відмовляли ці союзні республіки від виходу із Федерації, тому бо це, на їхню думку, — загроза стабільности в Европі, як також такі зміни неґативно впливатимуть на стосунки Схід — Захід.

Можна сказати, що ці совєтські арґументи, що охоплюють конечно потрібні дані для політичної еволюції, після драматичних переворотів у Східній Европі, здобули важливі симпатії в Адміністрації Буша, і на Заході — інформують достовірні джерела („Лос Анджелес Таймс"). Правда, що ці інформаційні джерела подають також неґативне становище консерватистів Заходу, до політики своїх урядів, які уважають, що в такій кризовій ситуації можливий упадок совєтської імперії. Однак, проти таких міркувань виступають представники Комуністичної партії, які кажуть, що заохочування Заходом до виходу з СССР балтійським республікам, може неґативно впливати на стосунки між Сходом а Заходом, на повернення до холодної війни, як теж може привести до загальної світової катастрофи.

Закінчення буде.

Володимир Баран

Каталог виставки „Дерев'яні храми України"

Легко можна собі усвідомили скільки жмудної праці та докладних розшуків вимагало знайдення великого числа знімок існуючих і вже неіснуючих дерев'яних церков на Україні, що є предметом каталогу „raisonne", виготовленого з обширним пояснювальним матеріялом, в зв'язку з виставкою „Дерев'яні храми України — шедеври архітектури", що її влаштував Український Музей в Ню Йорку.

Праця тим більш цінна, бо це перший обширний трактат на цю тему на тутешньому ґрунті, отже повен піонерського значення.

Українські дерев'яні церкви, як усі інші архітектонічні структури, мають певні спільні всім будовам складові частини, то, однак, будучи твором поодиноких народних майстрів, виявляють різноманітність та багатство форм, які творять їх унікальними появами в історії світового будівництва. Цікаві вони ще і тим, що були виявом творчої сили та естетичних поглядів непрофесіональних будівничих, так, що сміло можна їх назвати творами прикладного народного мистецтва.

Підкреслюючи оригінальність в конструкції дерев'яних будівель, внесену українськими майстрами-теслярами, в першій мірі в конструкції дерев'яних зрубів, на будівництво українських дерев'яних церков, помітні також впливи візантійських і західніх стилів. Тому і вигляд їх в різних частинах України був різноманітний, хоча місцеві відхилення та зовнішні впливи були другорядними елементами конструкції. Як будівельний матеріял, дерево надається багато краще як камінь чи цегла до гнучкости і різноманітності конструкцій, то однак його обмежена витривалість, чи то на впливи природи чи несприятливих подій, довела до того, що легко зникають з поверхні землі, ми сьогодні не маємо зразків дерев'яних церков, збудованих раніше XVI століття.

Але і новітні часи не виявились більш сприяючими для затримання зразків дерев'яної архітектури. Існую

(Закінчення на стор. 4)

Андрій Бук

ЕКОНОМІКА 1989 РОКУ В КОМУНІСТИЧНИХ КРАЇНАХ

II.

Найгірше економічне положення у Польщі, де новий, в більшості демократичний, уряд, бореться з інфляцією (1,000 відс.), безробіттям — один мільйон на 18 міл. робочої сили, зростаючими цінами: буханок хліба на 38 відс., газ 100, вугіль — 600 відс., 1 кг. ковбаси — 15,000 золотих і 40 біл. дол. заборгуванням. Національний банк протягом року 12 разів здевальвував золотий, останньо на 32 відс., 9,500 золотих до 1 доляра. Уряд переходить на капіталістичну систему, реформує державний бюджет, банкову систему, соціяльне забезпечення, міняє державні підприємства на приватні. Радикальна реорганізація економіки міністра фінансів Бармеловича відіб'ється на стандарті життя громадян, доходи впадуть на 20 відс., індустрія на 15 відс., заробітки 60 дол. місячно. Валенса віддав на соціяльні, харитативні, здоровельні і едукаційні цілі свою 200,000 дол. нагороду Нобеля, яку дістав за організацію незалежної робітничої юнії „Солідарність". Лише негайна економічна, фінансова і медична допомога може врятувати 40 міл. населення. Міжнародний монетарний фонд згідний дати допомогу, щоб стабілізувати золотий. Західньоевропейські держави, ЗСА і Японія дають поверх 2.5 біл. дол. харчової і фінансової допомоги, а ЗСА і 14 індустрійних країн створили 1 біл. долярів на залізний фонд для стабільности золотого, який Польща може вимінювати на тверду валюту в торговельних зносинах.

Мадярщина 11 міл. населення в кращому економічному положенню, через вільну від декади торгівлю і сільське господарство, які дають 25 відс. державного доходу. Заробітна платня — пересічно 300 дол. місячно. Уряд в торговельних зв'язках з Совєтським Союзом вимагає платні за товари твердою валютою — долярами, а не карбованцями, яких Захід не хоче, не можуть виміняти і совєтські товари поганої якости, тому збільшують торгівлю зі західніми країнами. За Мадярщиною підуть й інші держави Східньої Европи. Країна від 1982 року належить до М.М. фонду і Світового банку, винна 2 біл. дол., просить дальших 1 біл. дол. від М.М.Ф. і 300 міл. дол. від Світового банку. Ю.С.Вест корпорація, одна з семи американських телефонічних компаній підписала умову збудувати в Мадярщині модерну, рухливу телефонічну систему, коштом 6 біл. дол., першу секцію в Будапешті, коштом 10 міл. дол. — другу в цілій країні. Мадярщина, як і інші східньоевропейські держави мають стару телефонічму систему на сім телефонічних ліній, в той час, коли ЗСА мають 48 лінії на кожних 100 родин.

Східня Німеччина з 18 міл. неселення, економічно в найкращому положенні з усіх шістьох держав, 20 біл. дол. заборгування, заробітки біля 150 дол. місячно. Новий уряд оскаржив поверх один міл. членів Комуністичної партії за корупцію. Через зближення і збільшення торгівлі через подіравлений берлінський мур зі Західньою Німеччиною, яка фінансово допомагає в надії на об'єднання економіка зростає. Хоче вступити в члени ММФонду і Світового банку.

Чехо-Словаччина, 15 міл. населення з демократичним президентом (колишнім в'язнем) В. Гавелом, який звільнивши всіх політичних в'язнів, перейшов на приватну економіку, 8 міл.; затруднених по 300 дол. місячно, ціни зростають (20 відс.), сильна тяжка, індустрія дає 60 відс. продукції, по 35-ох роках вступила знову в члени ММ-фонду і Світового банку. Просить СССР відтягнути окупаційні війська. Уряд виступив з КОМЕКОН-у (комуністичного торговельного бльоку), пропонує створити незалежну організацію від Москви і збільшити торговельні зносини зі Заходом. Президент В. Гавел відбув поїздки до обох Німеччин, Мадярщини і Румунії і з цією ціллю відбудеться конференція у Софії. Сьогодні чехи в 65 відс. торгують з Совєтським Союзом і комуністичними країнами, а 28 відс. зі Заходом. Останньо Уряд здевальвував чеську корону з 9-ти до 38 корон до 1 дол., а 17 корон до 1 дол. в торговельних цілях зі Заходом. Збільшена туристика і інвестиції з Заходом поправлять економіку.

Болгарія, 9 міл. населення, в тому 1.5 міл турків. За комуністичної влади там відбувся перехід з сільського господарства на тяжку індустрію, тепер скрахував і є велике безробіття (22 відс.), малі заробітки — 70 дол. місячно, брак харчів, ціни зростають. У країні неспокійно; демонстрації турків, в дев'ятьох містах страйк спаралізував транспорт, домагаються своєї культури, релігії, мови і шкіл, в жовтні 350,000 іміґрувало до Туреччини, біля 50,000 вернулося через брак праці і мешкань. Болгарія хоче вступити в члени М.М.фонду і Світового банку.

Румунія, 23 міл. населення, по 24-ох роках егоманії-диктатури Н. Чаушешку і його родини, після масових протестів і демонстрацій студентів, яких, як подають західні дипломати, згинуло поверх 7,000, військо ростріляло диктатора і його дружину, до влади прийшла знову Комуністична партія з деяким членами колишнього диктатора. Економічне положення — критичне, харчі на приділ, і їх немає, населення перший раз побачило деякі овочі — помаранчі, які діставали лише члени Комуністичної партії. Брак доріг, погана транспортація, брак освітлень по містах, країна на грані банкрутства, потребує негайної допомоги, крім харчів — оливи, бензини, ґазу. Останньо відвідав Румунію міністер закордонних справ СССР Е. Шеварнадзе, обіцяв негайно допомогу. По його відвідинах студенти почали нові, тим разом політичні демонстрації з вимогою негайної резиґнації комуністичного уряду і демократичних виборів.

Держави ОПЕК-у студіюють економічні і політичні зміни в країнах Східньої Европи, які можуть збільшити запотребування на нафтові продукти, головно оливу (в більшості нині вживають вуголь і дерево), яку сьогодні доставляє Совєтський Союз, найбільший в світі продуцент, але не найбільший експортер, бо відстає з модернізацією продукції.

Американська корпорація миру, яка налічує 6,200 добровільних учителів і обслуговує 66 країн іде до Польщі, Мадярщини і Чехо-Словаччина вчити англійської мови, потрібної для комерції, бизнесу, соціяльної і здоровельної опіки. Конґрес з цією метою уже схвалив 200 міл. дол. допомоги в 1990 році, а 400 міл. дол. у наступному році.

Гарвардський проєкт теж використовує перебудову

Учасники поширеної наради організаторів реалізації Гарвардського проєкту. (Світлив інж. Д. Кордуба).

У листопаді минулого року в Ню Йорку відбулися поширені наради організаторів реалізації Гарвардського проєкту, на яких крім членів комітету були теж представники з теренів: д-р М. Гута з Канади, Крамарчук з Рочестеру, Владика М. Гринчишин з Франції, проф. Г. Грабович та проф. О. Пріцак з Гарварду, проф. В. Маркусь, наші земляки з України проф. Олекса Мішанич, проф. Я. Ісаєвич та д-р Г. Боряк. Така „композиція" учасників була дуже корисною. Приміром, перед нами, цілий час досі стояла мала громада „діяспори" і тому ідея друкування наших пам'яток культури не виходила понад 2 тисячі примірників кожного тому. Наші земляки-професори з України уважають, що такі томи треба б друкувати щонайменше 40-50-тисячними накладами. Бо якщо не всі люди будуть їх нині читати, то тисячі наших людей в Україні і поза нею схочуть мати документи нашого культурного доробку в себе на полицях, щоб їм промовляли мовою віків. Треба лише знайти по змозі кошти на друк, а все інше буде наладнюватися.

Через перебудову Горбачова відчинилися нам тут дороги до архівів, до джерел, де переховуються наші історичні пам'ятки і при помочі наших вчених в Україні ті речі можуть бути нам доступні, тим більше, що Гарвардський проєкт, „надхнений Божим Провидінням", як колись сказав Владика Сулик, в Україні дістав дуже високу оцінку.

„Нині найважливіше — зберегти пам'ятки, дати їх в руки бодай спеціялістів, твердо ввести духовні надбання українців у коло духовних цінностей інших народів. Гарвардський проєкт сприяє тому, що вчені всього світу зможуть ознайомитися з корпусом літературних пам'яток українського народу й оцінити його реальний внесок в історії світової культури", — пише проф. О. Мишинич в „Літературній Україні".

Співучасть вчених з України полегшить до величезної міри переклади тих наших культурних пам'яток на сучасну українську мову. Усі згадані вчені є вже членами редакційної колегії видань Гарвардського проєкту.

Були теж й інші справи темою згаданої наради, зокрема, справа зменшення грошових пожертв. Проф. Пріцак подав, що протягом 1990 року повинні б вийти друком 15-20 томів досекулярної творчости, включно з перекладами на англійську мову, а також том Енциклопедичного твору про історію нашої церкви (біля 500 стор.), Збірник доповідей на міжнародній конференції в Равені — разом біля 1000 стор. друку теж майже готовий. Треба грошей і їх треба інтенсивно збирати.

Немає сумніву, що така нарада дала охоту до праці для реалізації цього великого діла, якому на ім'я Гарвардський проєкт.

ІЯХ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ подав до Конґресу для узгіднення програму допомоги іншим країнам у 1991 фіскальному році загальною сумою 14.8 біл. дол. Як і раніше найбільша частина американської допомоги припадає на Ізраїль (3 біл. дол.) та Єгипет (2.2 біл. дол.). Країнам Східньої Европи плянується виділити 300 міл. дол., але передбачається, що Конґрес наполягатиме на збільшенні цієї суми та домовиться з Білим Домом на допомозі у розмірі 400-500 міл. дол. Країнам, які ведуть боротьбу із торгівлею наркотиками — Колюмбії, Перу і Болівії, плянується виділити 532 міл. дол. із загального бюджету допомоги.

Перебудова...

(Закінчення зі стор. 1)

представники тих товариств, для яких компютори були призначені. Там зустрілися вони із завідуючим митницею ген. Діденком який заявив їм після півгодинної розмови, що компютори видадуть, але видачу треба правильно оформити і виповнити відповідну анкету. Отже не залишилося нічого іншого, як їхати туди, куди усіх присутніх спрямовано. Однак на поданому місці затримали їх на рогачці, на переїзд якої треба було ще одної посвідки. Треба було вертатися на головне летовище, щоб виставати відповідну посвідку. З нею переїхали вони вкінці рогачу до митного бараку, але на місці виявилося, що людина, яка опрацьовує відповідний для видачі документ саме хвора і немає нікого, щоб її заступив. Проф. Р. Воронці вияснено, що його може видати відповідний представник митного уряду на річковій станції на Дніпрі, який віддалений на 40 хвилин їзди автом від летовища. Тут вже гість із ЗСА виявив своє гостре обурення ген. Діденкові за таку бюрократію, яку можна хіба порівняти із цим, що з іронією описує у своїх творах Франц Кафка. На його думку, заявив проф Р. Воронка, митний уряд на летовищі в Києві хворіє на параною, якої вже майже позбулися в інших місцях СССР.

Вкінці після чотирьох годин виповнено відповідний формуляр на річковій станції, але вміжчасі було вже запізно, щоб відібрати компютори.

„Я вже мав досить цих перешкод та не хотів бути жертвою бюрократичної системи — розповідає нам проф. Р. Воронка, — і після такого дня уповажнив на письмі Спілку Письменників України перебрати дальші старання про звільнення компюторів.

Компютори, довідуємося, після трьох днів видано із митного уряду, але не у функціональній формі, бо затримано „на перевірку" тверді диски, без яких компюторів не можна вживати.

Слухаємо ту розповідь проф. Р. Воронки і не знаємо чи сміятися, чи плакати із цієї трагікомедії, що відбулася в Києві.

На наше запитання чому саме в підсонні перебудови ще такі випадки трапляються, як вище описаний, проф. Р. Воронка відповідає, що він і його дружина впали жертвою передвиборчої атмосфери, що тепер панує в Україні. Розуміється проф. Р. Воронка склав на письмі протест проти такого поступовання митників і, як йому відомо, багато урядовців, які зі зрозумілих причин не можуть бути тут ідентифіковані, заявили, що прийшов час ген. Діденкові і подібним, які не вміють включитися у процес перебудови, вийти на пенсію.

Інцидент з проф. Р. Воронкою знайшов свій відгук в щоденнику „Прапор Комунізму" з 12-го січня у дуже неприхильно для гостя написаній новинці п. н. „Інцидент на митниці". В такому самому ворожому дусі була подана ця справа в радіо, яке передає свої відомості не лише для Києва але загально.

Значить, перебудова ще не дійшла до свідомости усіх в Україні.

БАЛЬ ДЕБЮТАНТОК СУМ

Ню Йорк. — Спілка Української Молоді в Америці влаштовує в суботу, 10-го лютого Баль дебютанток який відбудеться в готелі Пента (Грен Бол Рум) 7-ма аве., між 32 і 33-ою вул. Аранжери Балю: Евгенія Кузьмович-Блага і Богдан Гарай. Голова Балю дебютанток — Корнель Василик. Гратиме популярна оркестра „Темпо". Столи і квитки слід замовляти в канцелярії Крайової Управи СУМ на число тел.: (212) 477-3084.

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ В ГАНТЕРІ

Гантер, Н.Й. — Тут в неділю, 11-го лютого, відбудуться Річні загальні збори парафіян церкви св. Івана Хрестителя. На порядку нарад господарчо-фінансовий звіт, вибір мужів довір'я і церковного комітету. Початок зборів о год. 11:30 ранку відразу після Служби Божої в каплиці.

Десять літ УОКЦентру у Філядельфії

Філядельфія. — Із великого числа різних імпрез, які відбуваються в УОКЦентрі у Філядельфії, належить відзначити цього року одну, що має особливе значення для всієї філядельфійської громади: в суботу, 24-го лютого цього року о год. 6-ій вечора у приміщенні Центру відбудеться бенкет для відзначення десятирічного не тільки існування, але й дуже успішного розвитку Українського Освітньо-Культурного Центру. З цієї нагоди буде вручено грамоту-відзначення з признанням за непересічний вклад праці і заслуги в реалізації ідеї УОКЦентру і для зорганізованого життя нашої громади д-рові Олександрові Черникові, ім'я якого небезпідставно стало однозначним з тим же центром. Він, як один із основників і перший президент центру з подивугідною відданістю і при співпраці не дуже великого числа заохочених ним до праці інших людей, зумів поставити центр на такий рівень, яким нам можна тільки гордитися, а іншим громадам завидувати.

Бенкет почнеться коктейлем, під час якого, при гутірці зі знайомими можна буде оглянути документальне відео з історії центру. Вечором вестиме д-р В. Карпинич. Д-р А. Кіпа, адв. Д. Максимюк, Христя Кульчицька приятель і родич Старук і Оксана Фаріон, поділяться думками і незабутніми враженнями з життя і співпраці д-ра О. Черника.

БАЛЬ НА РОЗВАЛИНАХ ІМПЕРІЇ

Ню Йорк. — Тут в четвер, 8-го лютого, в клюбі „Лаймлайт", 47 Захід 20-та вул. (6-та аве.), тел.: (212) 807-7850 о 7-ій год. вечора відбудеться „Баль на розвалинах імперії". В програмі імпрези виступатимуть: Карел Янчак — соліст чеського ансамблю, ансамбль „Плестік піпл" із польською джазовою співачкою Барбарою Ковальською-Моор, ансамбль „Байм" з Беатою Козідрак, Роман Гавран, сатирики й актори — Ліліяна Коморовська, Альберт Пісаренков, Яра Когоут, Шандор Тейсті, Норік Овсепян. Спеціяльною атракцією імпрези буде виступ ворожки Ольги Ясновідз, яка передбачатиме майбутнє М. Горбачова, та виступ ілюзіоніста МекГрегора, який перетворить СССР в голуба миру. Дохід з імпрези призначений на допомогу бідним людям у Польщі, включно з національними меншинами. Наступний „Баль на розвалинах імперії" відбудеться в понеділок, 15-го лютого, в клюбі „Крікет", 415 16-та аве., Ірвінгтон, Н.Дж. (Ґарден Стейт Парквей, виїзд ч. 144 тел.: (201) 374-1062. Початок „балю" о 7-ій год. вечора.

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМИ єгипетських та ізраїльських офіційних чинників у неділю, 4-го лютого, невідомі напасники озброєні крісами та гранатами напали на ізраїльський туристичний автобус, вбиваючи вісім осіб та поранивши 17. Цей напад був одним з найбільш жорстоких нападів на ізраїльтян в Єгипті від коли обидві країни підписали замирення в 1979 році. Західні дипломати уважають, що цей напад знову принесе багато нових застережень до намагань ЗСА привести до замирення на Близькому Сході. Туристами в цьому випадку були ізраїльські академіки з родинами, а напад влаштовано на головному шосе, 30 миль на схід від Каїру. Державний департамент ЗСА назвав це „жахливим актом терроризму", заявляючи при тому, що „це був видимий вчинок ворогів замирення, щоби припинити намагання замирення та розмов у цьому напрямку".

АХМЕТ ДЖІБРІЛЬ, палестинський терорист, якого підозрівають у збомбленні літака повітряної лінії Пан-Амерікан ч. 103 в грудні 1988 року над Шотляндією, має клопоти зі своїм опікуном, президентом Сирії Гафезом Ассадом. Вископоставлені чинники розвідки цитують слова президента Ассада, що коли б йому показали докази, що банда Джібріля була причетною до тієї трагічної аварії, то він би їх видворив зі Сирії. Не зважаючи на те, що А. Джібріль постійно відпекується від всяких обвинувачень, що він був замішаний в цій катастрофі, що все ж таки виглядає, що це починає його турбувати. З уваги на це, А.Джібріль, який досі ніколи не вирізнявся своїм богомільством, почав шукати заспокоєння в молитві та молиться кожного дня по п'ять разів так, як цього вимагає Коран.

Міжнародний...

(Закінчення зі стор. 1)

видавати цей журнал українською мовою для розповсюдження в Україні.

Цей престижевий католицький журнал, заснований покійним о. Ганс урс вон Бальтазаром, видає статті таких поважних богословів як Кардинал Раціґер, Кардинал де Любах, покійний Кардинал Даніелю та о. Л. Бує. Всі вони мають надзвичайно добрі відносини із Східніми Церквами.

Учасники рішили, щоби приступити до створення міжнародної редакційної колегії, подбати про склад перекладачів та знайти джерело фінансування проєкту.

Ланцюг...

(Закінчення зі стор. 2)

Павличко, Володимир Яворівський та інші. Мусимо розуміти, що тільки зібравши разом усі розрізнені сили, можемо створити демократичний парлямент України. Існуючий парлямент — то парлямент людей із чорною совістю, а тому завдання об'єднаних демократичних сил полягає в тому, щоб в парляменті були обрані такі люди, які зможуть відмінити реакційні закони, відповідні до насущних потреб народу. Наше завдання — еволюційним шляхом, крок за кроком йти до незалежности. Наше завдання — назавжди позбутись залежности від Москви. Наше завдання, щоб ми ніколи не мали тих катастроф і інших ситуацій в економічній, політичній, екологічній сферах, які ми маємо при існуючій імперії. Усвідомляємо, що нарешті настав довгоочікуваний період, коли імперія почала розпадатися. Завдання нашого майбутнього парляменту — прийняти закони, які проголосять політичну, економічну, культурну незалежність України. Вірю, що над парляментом української незалежної демократичної держави буде майоріти український національний синьо-жовтий прапор.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
БАТЬКА, ДІДУСЯ І ПРАДІДУСЯ

бл. п. о. митрата

Василя Головінського

відправляться

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
у вівторок, 13-го лютого 1990 року
в церквах:

у Філядельфії:
- катедрі Непорочного Зачаття ПДМ;
- Благовіщення Пречистої Діви Марії;
- Христа Царя;
- св. Архистратига Михаїла;

Непорочного Зачаття ПДМ у Барнесборо, Па.;
св. Николая у Вілмінґтон, Дел.;
Різдва Пресвятої Богородиці в Ню Бранзвик, Ню Джерзі;
Христа Царя в Джамейка Плейн, Па.

Ввічливо просимо згадати Покійного у своїх молитвах.

ДІТИ з РОДИНАМИ

З жалем ділимося сумною вісткою, що дня 4-го лютого 1990 р. відійшов у Вічність,
ПИСЬМЕННИК І МОВОЗНАВЕЦЬ

бл. п. професор

ВАСИЛЬ ЧАППЕНКО

(нар. 18-го березня 1900 р.)

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться із похоронного заведення Runyon Mortuary, 568 Middlesex Avenue, Metuchen, New Jersey, у вівторок, 6-го лютого 1990 р. о год. 7-ій веч.

ПОХОРОН в середу, 7-го лютого 1990 р. о год. 11-ій ранку на цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишені в смутку:
дружина — НАТАЛІЯ
син — ЮРІЙ
пасербиці —
ТАЇСА МЕЛЕШКО з чоловіком МАТВІЄМ і родиною
АННА КРАВЧУК з чоловіком БОГДАНОМ і сином
МАРІЯ ПОЛЯНСЬКА з чоловіком БОГДАНОМ і родиною

Замість квітів просимо складати датки на Музей в Бавнд Бруку (Memorial Museum Fund), Український Музей в Ню Йорку (The Ukrainian Museum) або на Стипендійну акцію СУА студентам україністики (UNWLA INC. Scholarship Fund).

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що в понеділок, 5-го лютого 1990 р. відійшла у Вічність на 64-му році життя

наша Найдорожча ДРУЖИНА

бл. п.

НАТАЛІЯ КВАСНІЙ

з дому ТВЕРДУШКА

членка парохіяльних і громадських установ в Ozon Park, N.Y.

ПАНАХИДА у вівторок, 6-го лютого 1990 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Walsh-La Bella & Son, 87-13 87th Street, Woodheaven, N.Y.

ПОХОРОН в середу, 7-го лютого 1990 р. о год. 10-ій рано з церкви св. Покрови Божої Матері, 97-06 87th Street, Ozon Park, N.Y., а опісля на місцевий цвинтар у Cypress Hill, N.Y.

Залишені у глибокому смутку:
муж — ВАСИЛЬ
донька — ОЛЬГА з чоловіком ПАВЛОМ і внучками НІНОЮ І НАДІЄЮ
брати — ВАСИЛЬ І ЯРОСЛАВ
сестри — ГАЛЯ І ОЛЯ
вуйко — СТЕФАН з дружиною МАРІЄЮ КУЧМИ в Канаді
та Членство Парохії і Громадських Установ в Ozon Park, N.Y.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Каталог...

(Закінчення зі стор. 2)

ча на Україні влада нищила їх де тільки могла, зрештою не тільки дерев'яні церкви, а Друга світова війна спричинила також величезні незаступимі втрати в тій ділянці.

Ця сумна судьба нашого творчого вкладу в історію світової архітектури не знеохотила українців в сучасному часі залишити в новому будівництві церков дерево, як будівельний матеріял. Тому в різних місцевостях Канади і Америки бачимо нові дерев'яні церкви, які унікальністю свого стилю, стають предметом живого зацікавлення та наукових дослідів знавців як і загального населення.

Каталог цієї виставки описує з енциклопедичною докладністю такі компоненти церковних будівель: будівельна техніка, плян, інтер'єр, церковний ансамбль, який обіймає церкву, дзвіницю, цвинтар і „фіґуру" — високий хрест з Розпяттям на реґіональні відміни.

Видавнича діяльність Українського музею в Ню Йорку заслуговує на найкращі похвали. Так як каталог „Скарби раннього українського мистецтва", так і каталог про дерев'яні храми України, включають тексти всебічного знання предмету, з виразними кольоровими і чорно-білими ілюстраціями. Тексти українською та англійською мовами є виявом не тільки пошани і любови до рідного мистецтва, але і знаменним засобом усвідомлення чужого світу про духовні надбання нашого народу.

Каталог цей — це цінний, естетичний додаток до кожної бібліотеки.

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в неділю, 25-го лютого 1990 р. о год. 2-ій по пол.
в залі Дому Округи у Філядельфії, Па.
5004 N. Old York Rd., Philadelphia, Pa. 19141

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делеґати, та по два делеґати наступних Відділів:

10, 32, 45, 62, 83, 95, 105, 116, 128, 153, 154, 156, 162, 163, 173, 216, 231, 237, 239, 245, 247, 248, 261, 268, 269, 321, 324, 331, 339, 347, 352, 362, 375, 378, 383, 397, 422, 424, 430, 479

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово головного придсідника УНСоюзу д-р ІВАНА О. ФЛИСА
9. Плян праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьмуть участь:

Іван О. Флис, головний предсідник УНС
Степан Гавриш, головний контролер УНС
Василь Пастушок, головний радний УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Степан Гавриш, голова
Дмитро Федорійчук, секр. Петро Тарнавський, касир
д-р Богдан Гнатюк, почесний голова

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

проголошує

ПРИДІЛ СТИПЕНДІЙ
НА АКАДЕМІЧНИЙ РІК 1990/1991

Згідно з рішенням Стипендійної Комісії у червні 1988 року

а) стипендії будуть признані тільки для UNDERGRADUATE СТУДЕНТІВ визнаних каледжів та університетів (які студіюють для одержання свого першого ступеня бакалявра) і для ҐРАДУАНТІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ, які будуть прийняті до каледжу чи університету в часі виплати стипендії;

б) студент-аплікант мусить бути АКТИВНИМ ЧЛЕНОМ УНСОЮЗУ (платить вкладку) принайменше ДВА РОКИ при кінці березня того року в якому вносить своє подання на стипендію.

Основи признання стипендій:

1. **фінансова потреба**
2. **предмет студій**
3. **студійні досягнення**
4. **активність в українському громадському, а зокрема студентському житті**

До Канцелярії УНСоюзу треба прислати
НЕ ПІЗНІШЕ ЯК:

31-го березня 1990 р. — виповнений, підписаний і датований ФОРМУЛЯР
1-го травня 1990 р. — всі вимінені ДОКУМЕНТИ і ФОТОЗНІМКУ.

Для набуття стипендійного формуляра пишіть на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302

Українці виступали в Ляс Веґас

Ляс Веґас, Нев. — Тут в днях 21 - 23-го грудня 1989 року, в приміщеннях Генріс театру славетних осіб, у відомому готелі Сендс, відбувся дебют українського танцювального ансамблю „Україна" з Чикаґо та міжнародно відомого вокаліста Алекса Голуба з Ню Йорку.

А. Голуб.

Сам факт виступу в Ляс Веґас викликав великі переживання у всіх, що були в будь-який спосіб пов'язані з цією подією. А ще більше тоді, коли в'їхавши до міста ми побачили великі освічені електричні плякати, котрі повідомляли про виступи українського танцювального ансамблю та співака Алекса Голуба.

Всі три виступи, почавши від четверга вечора, в п'ятницю та суботу були дуже успішними.

Ансамбль „Україна".

Позначення на готелі Сендс.

Танцювальний ансамбль свій кожний виступ розпочинав мальовничим і багатим на красу весільним танком, потім слідували гуцульський та кінцевий повний верви та свавільної акробатики „Гопак". До кожної точки були відповідні барвисті костюми, які надавали відповідного кольориту цим поодиноким точкам. Поміж танковими точками виступав вокаліст А. Голуб, співаючи українських пісень. А. Голуб перед відспіванням кожної української пісні давав коротке пояснення та зміст даної пісні. Публіка з великим ентузіязмом вітала ці виступи оплесками.

Такі виступи, як танцювального ансамблю „Україна" та співака А. Голуба наповняють гордістю серця тих, які є та признаються до свого українського походження. А їхні виступи, як завважив один з високопоставлених працівників готелевої індустрії, були „подувом свіжого повітря" в цьому місті газардної гри.

Віра Ведмедик-Кап

БАНДУРА В ЮҐОСЛАВІЇ

Бандура — є нашим національним інструментом, нашим мистецьким скарбом і нашою гордістю.

Звуки бандури зворушують не лише українські серця, але й усіх любителів музики.

Бандура входить в душу кожної української людини, вносить живий струмінь в українську культуру і мистецтво. Вона оберігає нашу молодь від асиміляції, дає їй змогу краще пізнати себе та любити свій народ, свою Батьківщину.

Поза межами України бандура набрала великої популярности. Сьогодні ми маємо кобзарські школи і ансамблі по всіх країнах світу, де живуть українці.

Юґославія, мабуть, остання европейська країна, де кобзарство почало відроджуватися недавно.

До відродження кобзарства в европейських країнах найбільше спричинилася фундація Українського Вільного Університету завдяки його провідникові проф. Петрові Ґоєві. Сама ідея створити курс гри на бандурі при УВУ виринула від Ліди Чорної, яка в тому часі помагала організувати поїздку студентської молоді „Стежками батьків по Европі".

Перший такий курс гри на бандурі в Мюнхені в УВУ відбувся 1984 року під керівництвом Ліди Чорної, голови відомого ансамблю „Гомін степів", і солістки-бандуристки Наталки Гончаренко-Ковальчук. Курс був дуже успішний. Курсанти були з різних европейських країн — багато з Польщі і кілька з Югославії. По закінченні курсу учасники домагалися, щоб такі курси відбувалися щороку.

Підбадьорені успіхами першого европейського курсу, вже на початку 1985 року фундація УВУ під керівництвом проф. П. Ґоя, проф. Віктора Китастого — президента Товариства Українських Бандуристів, та голови студентського комітету Ліди Чорної, постановили заснувати університетський акредитований курс української музики і гри на бандурі при УВУ.

Таким чином кожного року при нагоді студійної поїздки „Стежками батьків по Европі", відбуваються в Мюнхені курси гри на бандурі. Досі викладачами тих курсів були не тільки найкращі виконавці гри на бандурі, а також дослідники кобзарської спадщини Віктор Китастий, Юліян Китастий, проф. Андрій Горняткевич, Тарас Павловський, Л. Кохан-Будик, Б. Черевик, М. Дейчаківський, Ліда Чорна О. Родак, проф. Арістид Вирста, Оля Попович.

На останній курс минулого року прибула велика кількість студентів з Польщі, а також з Юґославії. Фундація УВУ побоюється, що цього року не буде в стані знайти для всіх приміщення, бо вже на кінець 1989 року зголосилося понад 40 студентів. Бандура в Европі справді стала популярною.

Недавно створено Товариство Українських Бандуристів Европи (ТУБЕ) та окремі кобзарські курси у Франції, на які з'їжджається молодь у віддалі 150 км.

Юґославія покищо має 10 бандур, але ситуація міняється на краще дуже швидко.

Єдиний добрий бандурист, який є в Юґославії сьогодні, — це Олекса Павлишин, член культурно-освітнього Товариства русинів і українців Загреба.

Олекса Павлишин виступав майже у всіх місцевостях Юґославії, де живуть українці, і популяризував українську пісню на багатьох маніфестаціях. Виступав він і в Руському Керестурі, і в Петровцях, по радіо, телебаченню, знімався у фільмі.

При кожному виступі О. Павлишин розповідав про історію цього інструменту. Його доповіді, які чергувалися з грою на бандурі, були часто ілюстровані рисунками та фотографіями. Його доповіді захоплюють молодь, яка до того часу ніколи не мала нагоди ознайомитися з бандурою.

Недавно в Югославії відбувся вечір, присвячений бандурі та 150-літтю з дня народження Івана Нечуя-Левицького. На тому вечорі Олекса Павлишин виступив з іншими бандуристами — Михайлом Литвинчуком і Михайлом Ляховичем. Це вперше в Юґославії з'явилися три югославські бандуристи в одному місці. Відсутніми були: Соня Павлишин, Тетяна Ошті і Павло Масловський.

На білому полотні висвітлино прозірки рисунків або фотографій червоної калини, кобзарів минулого. Все це — слово, музика, спів і проєкції — викликали у молодих всебічне естетичне почуття, яке залишиться на довгі роки в пам'яті тих, які були присутні і виповнили залю до останнього місця.

Тому що в народів Югославії бандура досі була мало знаним інструментом, Олексу Павлишина треба вважати піонером і першим популяризатором бандури.

Микола Чорний

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 10-го ЛЮТОГО 1990 р.

Балтімор, Мд. Річні загальні збори 337-го Відд., о год. 4-ій по пол. при 239 South Broadway. — Управа.

П'ЯТНИЦЯ, 16-го ЛЮТОГО 1990 р.

Йонкерс, Н. Й. Річні збори 8-го Відд. Т-ва Подільська Січ, о год. 8-ій веч. в Домі СУМА при 301 Палісейд Авеню в Йонкерсі, Н. Й. На порядку нарад звіти за минулий рік, вибір урядовців Відд. на 1990 р. та вибір делеґата і заступника на 32-гу Конвенцію УНС. — М. Шашкевич, предс., Марія Кульчицька, секр.

СУБОТА, 17-го ЛЮТОГО 1990 р.

Джерзі Сиռі, Н. Дж. Річні загальні збори 170-го Відд. Т-ва Українська Січ, о год. 1:30 по пол. в УНДомі в Джерзі Сиռі, Н. Дж. Після зборів відбудеться вибір делеґата і заступника на 32-гу Конвенцію УНС в Балтиморі, Мд. Проситься членів Відділу взяти участь у зборах. — Й. Зубрицький, гол., В. Білик, секр.

ПОНЕДІЛОК, 19-го ЛЮТОГО 1990 р.

Клівлен-Парма, Огайо. Річні загальні збори 222-го Відд., о год. 7:30 веч. в пластовій домівці в Пармі, зі звичайним порядком нарад. Зараз по Річних зборах відбудуться Місячні, на яких буде вибір делеґата на 32-гу Конвенцію УНСоюзу. Якщо на означений час не явиться приписана статутом кількість членів, збори відбудуться з пів годинним опізненням і будуть правосильні. — Управа Відділу.

СУБОТА, 24-го ЛЮТОГО 1990 р.

Ню Йорк, Н. Й. Звичайні загальні збори Т-ва УСК 86-го Відд. о год. 7-ій веч. в домі УСК-у при 122 Друга Авеню із звичайним порядком нарад та вибором делеґата на 32-гу Конвенцію УНС. Просимо про численну участь! - Р. Комарницький, предс., І. Сєрант, фін. сек

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН ОПАРЕК, член УНС Відд. 465-го ім. Івана Франка в Ляшіні, Кве., помер 26-го грудня 1989 року на 63-му році життя. Нар. 1925 року в селі Ростоки на Буковині. Членом УНС став 1973 року. Залишив у смутку дружину Евдокію і дві дочки: Дозю з мужем Джімом Тесером і Наталку з мужем Орестом Дідухом з дітьми та сина Петра. Похорон відбувся 2-го січня 1990 року на укр. прав. цвинтарі св. Володимира в Оквілл, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!

Т. Мороз, секр.

МИХАЙЛО КІЧУГА, член УНС Відд. 163-го Т-ва „Єдність" у Філядельфії, Па., помер 29-го жовтня 1989 року на 70-му році життя. Нар. 1918 року в селі Молдавське пов. Турка, Зах. Україна. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Марію, дочок Христину, Ярославу Галовей й Ірену Шотурму з родинами; 6 внуків і дальшу родину в Україні й Америці. Похорон відбувся 1-го листопада 1989 року на цвинтарі Св. Марії на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Теодор Дуда, секр.

Д-р МИРОН ІВАНІЦЬКИЙ, член УНС Відд. 106-го ім. св. о. Миколая в Чикаґо, Іл., помер 15-го листопада 1989 року на 65-му році життя. Нар. 1924 року у Войнилові, пов. Калуш, Україна. Членом УНС став 1971 року. Залишив у смутку дружину Стефанію, синів: Павла, Юрка, Андрія і Петра; брата Романа з дружиною Леною, сестер: Анну і Софію в Польщі та ближчу і дальшу Родину в Америці й Европі. Похорон відбувся 18-го листопада 1989 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

АНДРІЙ ЛИХОЛАТ, член УНС Відд. 337-го Т-ва ім. Івана Франка в Балтиморі, Мд., помер 5-го листопада 1989 року на 68-му році життя. Нар. 19-го жовтня 1922 року в селі Щиплоти, пов. Яворів, Україна. Членом УНС став 1978 року. Залишив у смутку брата Дмитра, братову Параскевію Лихолат, братанича з родиною і на Україні брата Миколу з родиною. Похорон відбувся 18-го листопада 1989 року на цвинтарі св. Михаїла в Балтиморі, Мд.

Вічна Йому Пам'ять!

Остап Садовий, секр.

ВАСИЛЬ КРЕСІНА, член УНС Відд. 382-го у Фреквілл, Па. помер 4-го січня 1990 року на 75-му році життя. Нар. 14-го січня 1914 року у Фреквіллі, Па. Членом УНС став 1967 року. Залишив у смутку дружину Юлію, синів Василя і Михайла та дочку Маріянну Ґудгед. Похорон відбувся 8-го січня 1990 року на укр. цвинтарі св. Михайла у Франквіллі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Катерина Гарберт, секр.

ҐРЕЙС Б. СМУТЕК, член УНС Відд. 48-го ім. Тараса Шевченка в Рідінґ, Па., померла 30-го грудня 1989 року на 74-му році життя. Нар. 11-го травня 1915 року в Рідінґ, Па. Членом УНС стала 1967 року. Залишила у смутку сина Йосифа, дочку Зоню, 4-ох внуків і 2-ох правнуків. Похорон відбувся 3-го січня 1990 року на цвинтарі Форест Гілл в Рідінґу, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Стефан Івасечко, секр.

АННА ЛУЦІВ, член УНС Відд. 221-го ім. св. Стефана в Чикаґо, Ілл., померла 10-го грудня 1989 року на 67-му році життя. Нар. 25-го грудня 1921 року в Україні. Членом УНС стала 1949 року. Залишила у смутку дітей: Ольгу Сильвестер, Михайла і Роберта Луціваих. Похорон відбувся 12-го грудня 1989 року на цвинтарі св. Миколая в Парк Ридж, Ілл.

Вічна Її Пам'ять!

М. Карачевський, секр.

ЛІНА ЛИПОВЕЦЬКА, член УНС Відд. 432-го ім. Т. Шевченка в Торонто, Онт., померла 20-го січня 1990 року на 82-му році життя. Нар. 1906 року в Німеччині. Членом УНС стала 1953 року. Залишила у смутку сина Миколу з родиною. Похорон відбувся на Проспект Семетері.

Вічна Її Пам'ять!

Я. Зорич, секр.

МАРІЯ КУЗЕМСЬКА, член УНС Відд. 127-го ім. св. Миколая в Баффало, Н.Й., померла 11-го січня 1990 року на 74-му році життя. Нар. 27-го березня 1915 року в Баффало, Н.Й. Членом УНС стала 1933 року. Залишила у смутку сина Павла з дружиною Варварою, сестру Анну Тремперт і дальшу родину. Похорон відбувся 13-го січня 1990 року на цвинтарі Мт. Калварі в Чатоваґа, Н.Й.

Вічна Її Пам'ять!

Мері А. Гаравус, секр.